

Palestijnse politieke gevangenen

Momenteel zitten ongeveer 5.000 Palestijnse politieke gevangenen opgesloten in Israëlische gevangenis. Het aantal piekte, gedurende zowel de eerste als de tweede intifada, naar ongeveer 12.000.

Sedert 1967 zijn ongeveer 750.000 Palestijnen in hechtenis genomen, zodat bijna alle families de gevangenneming van minstens één mannelijk familielid hebben meegemaakt.

Internationaal recht

Als bezettende macht en ondertekenaar van de 4de Conventie van Genève heeft Israël een aantal legale verplichtingen met betrekking tot gevangenen. Deze omvatten:

- geen gevangenen in hechtenis houden buiten het bezette gebied;
- gevangenen niet onderwerpen aan foltering of "fysische of morele dwang ... in het bijzonder om informatie te bekomen van hen of van derde partijen";
- gevangenen niet veroordelen zonder een betamelijk proces, wat het recht inhoudt om bewijsmateriaal naar voor te dragen en getuigen op te roepen, om zich te laten bijstaan door een advocaat "die zal in staat zijn om hen vrij te bezoeken en over de nodige faciliteiten zal beschikken om een verdediging voor te bereiden".

Israël schendt deze wettelijke verplichtingen op dagelijkse basis.

Alle gevangenen worden vastgehouden in gevangenis in Israël, wat inhoudt dat, gezien de extreme moeilijkheid om een vergunning te bekomen om Israël binnen te komen, familieleden en zelfs advocaten vaak slechts erg weinig contact hebben met hun familielid of cliënt. In enkele gevallen werden gevangenen voor jaren bezoeken ontzegd.

'Administratieve hechtenis'

Sedert 1967 werden tienduizenden Palestijnen in de gevangenis gestopt zonder aanklacht of proces. De hechtenis is gebaseerd op geheime bewijzen, die verzorgd worden door de veiligheidsdiensten en niet

bekend gemaakt worden aan de gedetineerde of zijn advocaten, en die daarom niet kunnen worden onderzocht of aangevochten. Ze kan voor onbepaalde tijd worden verlengd, steeds op basis van geclassificeerde informatie.

Israël beweert, dat administratieve hechtenis beperkt wordt tot de gevallen waarin ze noodzakelijk is "omwille van noodzakelijke veiligheidsredenen", maar in de praktijk wordt ze vaak gebruikt om vreedzame politieke activiteiten in te tomen.

De General Security Service (Algemene veiligheidsdienst) probeert gevangenen te rekruteren als informanten en medewerkers (zie www.hamoked.org), daarbij gebruik makend van zowel bedreigingen als van beïnvloeding. Ze kunnen bij voorbeeld vervroegde vrijlating beloven, of penitentiair verlof om een zwaar ziek familielid te bezoeken, of het bekostigen van een hogere opleiding, of gebruik maken van bedreigingen tegen familieleden, dreigen met de afbraak van het huis van de familie of met de verlenging van de opsluiting.

Arrestatie, verhoor en foltering

De meeste arrestaties van Palestijnen in de Bezette Gebieden, zelfs voor wie beschuldigd wordt van kleinere misdrijven zoals met stenen gooien, worden uitgevoerd door Israëlische soldaten die de mensen uit hun huizen weghalen in de vroege uren van de morgen. De gearresteerde persoon wordt op pijnlijke wijze de handen geboeid met plasticen handboeien, geblinddoekt en weggebracht in een militaire jeep, terwijl familieleden toezien. De in hechtenis genomen persoon moet op de bodem zitten of liggen, aan de voeten van de soldaten die hem gearresteerd hebben en wordt vaak geschopt en geslagen, verbaal mishandeld ook, tijdens de reis naar het detentiecentrum.

Het verhoor, vaak zonder toegang tot een advocaat, kan gedurende lange perioden doorgaan vooraleer beschuldigingen worden geformuleerd. Een gevangene kan worden ondervraagd gedurende 90 dagen en toegang tot een advocaat ontzegd gedurende de eerste 60 dagen.

In de jaren 1990, in de procesvoering van het Israëlische Hooggerechtshof, werd aangetoond, dat de Israëlische veiligheidsdiensten routinematig

Vrouwen demonstreren voor de vrijlating van hun familieleden.
Foto: Raquel Rivas.

ondervragingsmethoden gebruikten die tot foltering gingen, zoals gedefinieerd in het internationaal recht. Als gevolg van een arrest van het Hooggerechtshof in 1999, werden bepaalde technieken verbannen. Daarbij hoorden heftig dooreenschudden, blootstelling aan extreem luide en ononderbroken muziek en het gebruik van stress-posities zoals de 'Shabeb', waarbij een gedetineerde op een smalle hellende stoel wordt vastgebonden, met polsen aan enkels geketend.

De 'shabeb'-positie

Desniettegenstaande heeft, sedert het begin van de tweede Intifada in september 2000, onderzoek door het Public Committee against Torture in Israël en B'tselem (*Israëliëse mensenrechtenorganisaties – n.v.d.r.*) aangetoond, dat agenten van de Israëliëse veiligheids-dienst bij het verhoren van Palestijnse gedetineerden nog steeds foltering, vernedering en

andere mishandelingen routinematig op hen toepassen, wat een schending is van het internationaal recht. (Zie <http://www.btselem.org/video/2007/05/torture-cellars-isa> voor het getuigenis op video van een gevangene wiens rug gebroken werd gedurende zijn ondervraging.)

De meest voorkomende vormen van mishandeling zijn nog steeds slagen, schoppen, op de ketens trappen, de gedetineerde in pijnlijke houdingen dwingen, een in urine gedrenkte zak over zijn hoofd hangen, heftig dooreenschudden, slaap ontnemen, langdurig de handen vastbinden op de rug, beledigen, bedreigingen (bij voorbeeld honden op de gearresteerde persoon zetten of hem electrocuteren of zijn familie schade toebrengen), vernederingen zoals strip-onderzoeken en de gedetineerde essentiële behoeften ontzeggen.

Vrouwelijke gevangenen, hoewel relatief klein in aantal, maken ook melding van vernederende behandelingen die tot foltering gaan, met inbegrip van gedwongen naaktheid en bedreigingen met verkrachting.

Het ogenschijnlijke doel van het routinematig gebruik maken van dergelijke methoden, naast hun verondersteld afschrikwekkend effect, is de mensen die verhoord worden ertoe aanzetten, anderen bij de zaak te betrekken en bekentenissen af te dwingen, die daarna kunnen worden gebruikt in de rechtszaal. Wanneer een bekentenis tot stand gebracht is, wordt ze uitgeschreven in het Hebreeuws – een taal die de meeste Palestijnen niet kunnen lezen – en aan de gearresteerde voorgelegd om te ondertekenen. Bekentenissen die op die manier verkregen werden, zijn de meest voorkomende vorm van bewijs waarop de militaire rechtbanken zich steunen bij het schuldig bevinden en veroordelen van Palestijnen.

Israëliëse artsen werden ervan beschuldigd, foltering en mishandeling te observeren en te begeleiden, maar de Israëliëse artsenvereniging heeft zich totnogtoe verzet tegen alle pogingen om zulke zaken te onderzoeken (zie <http://www.phr.org.il>).

In 2011 werden 1027 Palestijnse gevangenen, van wie sommigen al tientallen jaren vast zaten, vrijgelaten in twee fasen, in ruil voor de vrijlating van Gilad Shalit, de enige Israëliëse gevangene, die in de Gazastrook al vijf jaar vast zat.

Hoewel er veel publiciteit gemaakt werd rond de gevangenenruil, was voor velen van hen die vrijgelaten werden het einde van hun straf tijd nabij. Een 200-tal werden niet met hun families herenigd maar werden gedeporteerd naar het buitenland of naar de Gazastrook, die nog steeds in staat van beleg verkeert. Sedertdien heeft Israël meerdere honderden Palestijnen gearresteerd of opnieuw gearresteerd.

De militaire rechtbanken

Het militaire recht is van toepassing op alle Palestijnen in de Bezette Gebieden. Eenvoudigweg bij een "niet-toegestane" organisatie horen, politiek of apolitiek, de acties van politie of militairen trotseren of een vreedzaam protest organiseren, zijn voldoende reden voor arrestatie en hechtenis. Gezien de daaropvolgende wettelijke procedures erg ondoorzichtig zijn, heeft het individu weinig middelen ter beschikking voor zijn verdediging.

Theoretisch heeft een gedetineerde het recht om zich te laten vertegenwoordigen door een advocaat, maar in de meeste gevallen is er ofwel geen juridische bijstand of is ze van slechte kwaliteit. Dat is in grote mate te wijten aan de beperkingen van de bewegingsvrijheid en andere obstakels voor niet-Israëliëse advocaten die hun Palestijnse cliënten in de gevangenis willen bezoeken.

In de grote meerderheid van de gevallen bekend de beschuldigde een misdrijf. Terwijl het de verdediging vrij staat, het hof te vragen, te beslissen dat de bekentenis niet toelaatbaar is omdat ze werd verkregen door bedreigingen of door gebruik van geweld, zullen militaire rechtbanken in de praktijk altijd het bewijsmateriaal van de veiligheidsdiensten met betrekking tot hun ondervragingspraktijken aanvaarden. Wat meer is, het vonnis is gebaseerd op een minnelijke schikking, waarbij in ruil voor schuldig pleiten de prosecutie ermee akkoord gaat, de beschuldigingen af te zwakken of een lichtere straf te geven.

Er worden frequent militaire wetten geïntroduceerd of gewijzigd, met onmiddellijk effect, maar dat wordt vaak slechts lang nadien gepubliceerd (in het Hebreeuws). Dit betekent, dat de inwoners van de Bezette Gebieden en hun advocaten niet kunnen weten, welke wetten verondersteld worden, van toepassing te zijn op een bepaald moment.

In de recente documentaire *The Law in These Parts (de wet in deze gebieden)* spreken militaire rechters openlijk over het systeem dat ze helpen creëren en toepassen hebben.

Een juridisch systeem van apartheid

In tegenstelling tot wat vooraf gaat, zijn de Joodse inwoners van de illegale nederzettingen in de Bezette Gebieden onderworpen aan het Israëliësch burgerlijk recht, wat inhoudt dat ze ten volle recht hebben op bijstand door een advocaat, een publiek proces,

enzovoort. Wanneer ze worden beschuldigd van hetzelfde misdrijf als een Palestijn, worden Israëliërs zo goed als onveranderlijk met een veel grotere mildheid behandeld, wat ten dele te wijten is aan de verschillende wettelijke regimes waaraan beiden onderworpen zijn.

Strafrechtelijk onderzoek naar militairen en leden van de veiligheidstroepen die strafbare feiten plegen in de Bezette Gebieden, die gaan van doodslag tot plundering, is extreem zeldzaam. Volgens Yesh Din, een Israëlische mensenrechtenorganisatie die dergelijke zaken opvolgt, wordt 90 percent van de dossiers afgesloten zonder dat enige maatregel werd genomen tegen de daders. De kolonisten zelf worden steeds bandelozener en gewelddadiger, zich veilig voelend in de wetenschap, dat ze weinig risico lopen om bestraft te worden. Daarentegen worden Palestijnen vaak in de gevangenis gestopt, indien ze ervoor kiezen, zich te verzetten of wraak te nemen.

Kinderen zijn de dupe

Ongeveer 700 kinderen, van wie sommigen slechts 12 jaar oud, worden jaarlijks door de Israëlische autoriteiten aangehouden. Bijna allen worden zij beschuldigd van het gooien met stenen naar Israëlische militairen of gepantserde voertuigen in de Bezette Gebieden. De straffen die meestal worden uitgesproken voor het gooien van stenen zijn één tot vier maanden gevangenisstraf voor wie 14 tot 17 jaar oud is, maar in sommige gevallen aanzienlijk langere gevangenisstraffen. Kinderen worden, net als volwassenen, vaak gearresteerd in de vroege uurtjes van de morgen, in de boeien geslagen en aan een ruwe behandeling en verbaal misbruik onderworpen. Er wordt hun geen begeleiding door een familielid toegestaan gedurende hun arrestatie of verhoor; het eerste contact met hun familie heeft meestal plaats op de dag van hun proces. Net zoals volwassenen kunnen ze in eenzame opsluiting gehouden worden voor perioden gaande van 48 uren tot, in één geval, 65 dagen. De schadelijke psychologische en fysische effecten zijn goed gedocumenteerd en omvatten: paniek aanvallen; desoriëntatie; depressie; slapeloosheid; psychose; zelfverminking; en zelfmoordpogingen.

De VN-conventie met betrekking tot de Rechten van het Kind stelt, dat:

“De arrestatie, detentie of opsluiting van een kind moet conform de wet gebeuren en mag alleen als een maatregel van laatste redmiddel worden gebruikt en voor een zo kort mogelijke passende tijdsduur.”

Het internationaal recht vereist ook, dat staten systemen van jeugdrecht hebben die niet op de eerste plaats bestraffend zijn, maar mogelijkheden bieden voor scholing en opleiding. Nochtans laat Israël over het algemeen na, het nodige onderscheid te maken tussen jongeren en volwassen gevangenen, als het om Palestijnen gaat. Zoals volwassenen, wordt kinderen het ondertekenen van bekentenissen opgedrongen, in de wetenschap dat, als ze dat niet doen, ze strengere straffen riskeren.

De Palestijnse sectie van Defence for Children International (www.dci-palestine.org) tracht Palestijnse kinderen te verdedigen in de rechtbank, gezworen getuigenissen af te nemen, hun behandeling op te volgen en te documenteren en hun zaken onder de aandacht van de internationale gemeenschap te brengen. Gerard

Kinderen worden gearresteerd

Horton, een Australisch advocaat die voor DCI gewerkt heeft, zegt:

“Ongeacht waarvan ze beschuldigd worden, zouden ze niet mogen gearresteerd worden in het midden van de nacht in angstaanjagende raids, zouden ze niet pijnlijk mogen worden vastgebonden en soms gedurende uren geblinddoekt, ze zouden moeten geïnformeerd worden op het recht om niets te zeggen, en ze zouden moeten het recht hebben op de aanwezigheid van een ouder gedurende de ondervraging.”

Het juridisch verslag van 2012, ‘Kinderen in militaire hechtenis’, gedragen door het FCO (Foreign and Commonwealth Office – Britse overheidsdienst voor buitenlandse en Gemeenebest-zaken), heeft ook Israëls behandeling van kind-gevangenen zwaar bekritiseerd.

Gevolgen voor het familieleven

Behalve de pijn van de scheiding en het gevoel van hulpeloosheid die ze ervaren, kan de gevangenschap van een echtgenoot, zoon of broer belangrijke economische gevolgen hebben voor de familie. Een vrouw kan plots de enige broodwinner worden en de enige ouder, verantwoordelijk voor de familie, in een gemeenschap die sowieso al lijdt onder de

Palestijnse jongetjes spelen de arrestatie door Israëlische soldaten na

desastreuze economische gevolgen van een langdurige militaire bezetting. Kindgevangenen zien hun onderwijs vaak op versturende wijze onderbroken en kunnen naar hun families terugkeren in een emotioneel vertoebelde staat.

Wanneer een gevangene overlijdt in de nor, wordt aan de familie niet verteld, waar hij of zij begraven werd (gewoonlijk een genummerd perceel ergens op Israëls grondgebied). In een gemeenschap waar de rituelen die bij de dood horen, van groot belang zijn, is dit een bijkomende emotionele belasting voor familie en vrienden. Je kan het gerust een vorm van collectieve straf noemen.

Omstandigheden in de gevangenissen

Langdurige eenzame opsluiting is een vaak aangewend middel om een gedetineerde te straffen of om druk op hem uit te oefenen.

Addameer (www.addameer.org) meldt, dat 'een beleid van medische verwaarlozing' systematisch wordt gevoerd in Israëls gevangenissen, waardoor medische toestanden onvoldoende accuraat worden behandeld en gevangenen overlijden aan behandelbare ziekten, zoals Maisarah Abu Hamdiah, die in maart 2013 overleed.

Door beperkingen voor Palestijnen om Israël binnen te komen, zijn bezoeken van familie weinig frequent, zo niet onmogelijk.

Omdat het bijzonder moeilijk is voor Palestijnse mannen tussen 16 en 40 jaar oud, om een visum te bekomen, kunnen de meeste Palestijnse kindgevangenen niet worden bezocht door hun vader of oudere broers. Zelfs indien een ander mannelijk familielid, zoals een oom, zou in staat zijn om een Israëls inreisvisum te bekomen, zou hij niet in staat zijn om het kind in de gevangenis te bezoeken, omdat Israël weigert om bezoeken van familie toe te staan aan Palestijnen in hechtenis, voor al wie niet verwant is in de eerste graad.

De bezoekers worden van de gevangenen gescheiden door een dik venster van gewapend glas waarin kleine gaten geboord zijn. Er is geen privacy en vaak is de bezoekerskamer gevuld met families, die allen door de glazen scheidingswanden trachten te spreken, wat een normale conversatie onmogelijk maakt.

Verzet binnen de gevangenissen

Door de jaren heen hebben Palestijnse gevangenen strategieën ontwikkeld om psychologisch te overleven en mekaar te steunen. Ze voeren campagnes om hun leefomstandigheden te verbeteren en hun rechten te eisen overeenkomstig het internationaal recht. Terzelfder tijd richten de beter opgeleide gedetineerden klassen in voor hun lotgenoten; velen verwerven volwaardige brevetten, sommigen schrijven zelfs doctoraatsthesisen. Politieke educatie staat bovenaan op de agenda. Eén gevangene zei: **“Voor ik in de gevangenis zat, was ik emotioneel bij de nationale strijd betrokken, maar in de gevangenis knoopte ik intellectueel en ideologisch ermee aan. Het was in de gevangenis dat ik de theorie las. De liefde voor het thuisland kreeg meer basis, door twee**

oorzaken: mijn discussies met andere mensen en het lezen van pamfletten en boeken.” (Zie Rosenfeld, p232.)

Ook vrouwelijke gevangenen hebben gerapporteerd over de veranderingen die ze ondergaan hebben zowel als over de negatieve effecten van hun gevangeniservaring. Ze ontwikkelden een grondiger politiek inzicht en namen bij hun vrijlating dikwijls een publieke of een leidende rol tot zich. (Baker and Matar, hoofdstuk 17).

Bij tal van gelegenheden zijn Palestijnse gevangenen, mannen zowel als vrouwen, individueel en collectief, in hongerstaking gegaan als protest tegen de omstandigheden van hun opsluiting, en in het bijzonder tegen het systeem van administratieve hechtenis. Zulke acties worden in het algemeen bestraft, i.e. met lange perioden van eenzame opsluiting, maar zijn soms wel geslaagd, wanneer campagne voerende organisaties de situatie onder de aandacht van de internationale gemeenschap gebracht hadden.

Hana Shalabi, die gedeporteerd werd naar de Gazastrook na 44 dagen hongerstaking.

Gevangenneming van politieke leiders

Zowel als het talrijke politieke moorden gepleegd heeft, heeft Israël, gedurende heel de periode van zijn bezetting van Palestijns gebied, politieke leiders gevangen gezet, zoals Marwan Barghouti, die in 2004 tot levenslang veroordeeld werd. Na de verkiezingen van 2006, die als correct en democratisch beoordeeld werden door internationale waarnemers, werden 39 verkozen parlementsleden, onder wie ministers, ontvoerd en gevangen gezet. 15 onder hen vertoeven nog steeds in de gevangenis, van wie 8 in administratieve hechtenis. Dit kan alleen maar gezien worden als deel uitmakende van Israëls voortdurend streven om de Palestijnse democratie te ondermijnen.

In Israëls behandeling van de gevangenen is zijn benadering van de Palestijnse bevolking in haar geheel weerspiegeld: ze is collectief, 'preventief' en minacht het internationale recht. Moordanslagen die resulteren in de dood van tientallen onschuldige omstaanders, de in beslagname van land en huizen, de uitgebreide bombardementen op de Gazastrook, waarbij vele honderden burgerslachtoffers vallen en de stedelijke structuur vernield wordt – dat alles zijn essentiële elementen in Israëls steeds strakker wordende controle en sluipende annexatie van de Bezette Palestijnse Gebieden.

Bronnen:

www.addameer.org
www.alhaq.org
www.btselem.org
www.dci-pal.org
www.hamoked.org
www.phr.org.il
www.stoptorture.org.il

Palestinian Political Prisoners in Israel: Eds. Abeer Baker and Anat Matar; Pluto Press 2011

Confrontatie met de bezetting: Work, Education and Political Activism of Palestinian Families in a Refugee Camp; M. Rosenfeld; Stanford University Press 2004

WAT JIJ KAN DOEN

- **Onderteken** onze petitie online

- **Schrijf** naar de Israëlische ambassadeur en eis de vrijlating van alle politieke gevangenen:

Israëlische Ambassade
voor België en Luxemburg,
Sterrewachtlaan 40
1180 Ukkel
of
Israëlische ambassade in Nederland
Buitenhof 47
2513 AH Den Haag

- **Lobby** bij je parlementsleden – Belgische en Europese – en vraag hen, deze kwesties aan te kaarten in het Belgische parlement en in het Europese parlement.
- **Sluit je aan** bij [Palestina Solidariteit vzw](#) om campagne te voeren voor de rechten van de gevangenen en voor de implementatie van het internationaal recht, zodat een einde kan gemaakt worden aan de illegale bezetting.